

Lajosmizse Város Önkormányzata Képviselő-testületének
2019. augusztus 15-i ülésére

Tárgy: Helytörténeti monográfia támogatása iránti kérelem

Az előterjesztést készítette:

Gyurgyik Erzsébet
vezetői referens

Tárgyalásra és véleményezésre megkapta:

Pénzügyi Ellenőrző Bizottság
Önkormányzati Bizottság

Törvényességi ellenőrzésre megkapta:

Muhariné Mayer Piroska
aljegyző

dr. Balogh László sk.
jegyző

Előterjesztés

Lajosmizse Város Önkormányzata Képviselő-testületének 2019. augusztus 15-i ülésére

Tárgy: Helytörténeti monográfia támogatása iránti kérelem
Ikt.sz.: LMKOH/9623-2/2019.

Tisztelt Képviselő-testület!

Kollár Csaba és dr. Kürti László áldozatos munkájának köszönhetően elkészült egy Lajosmizse helytörténeti leírását tartalmazó két kötetes monográfia. Jelenleg a nyomdai munkálatok zajlanak. Várhatóan 2019. szeptemberében érkezik a mű Lajosmizsére 500 példányban, amely két kötetben, 1.224 oldalon, A/4 méretben, minden kötet egyediesítésével rendkívül exkluzív színes kivitelben jelenik meg.

2019. augusztus 4. napján érkezett Kollár Csaba megkeresése, melyben az önkormányzat hozzájárulását kéri a könyv forgalomba hozatalához. A monográfia készítésének és megjelentetésének teljes önköltsége 39.077.620 Ft lenne, azonban dr. Kürti László és Kollár Csaba hozzájárulásuknak köszönhetően ez az összeg 13.277.620 Ft-ra módosul. Az 500 példányból 80 példányt terveztek köteles példány adományozására, így 420 db értékesíthető.

A csökkentett árral számolva is a könyv bruttó 31.944 Ft-ba kerülne (2 kötet együtt), ami még mindig magas könyvárnak mondható. Kollár Csaba javaslata szerint az optimális az lenne, ha 10.000 Ft alá lehetne szorítani az értékesítési árat. Ehhez a támogatóknak kb. 22.000 Ft támogatást kellene nyújtani könyvenként (2 kötet együtt), ami összesen kb. 9.240.000 Ft-.

Miután a város eddigi legjelentősebb helytörténeti dokumentuma jelenik meg, ezért mindenképpen javaslom, hogy anyagilag támogassuk a kiadvány megjelentetését lehetőség már az idei évben, de a 2020. évi költségvetésben mindenképp különítsünk el forrást erre a célra.

Fentiekre tekintettel az alábbi határozat-tervezetet terjesztem a T. Képviselő-testület elé:

Határozat-tervezet

...../2019. (...) ÖH.

Helytörténeti monográfia támogatása iránti kérelem

Határozat

- 1.) Lajosmizse Város Önkormányzatának Képviselő-testülete anyagilag támogatni kívánja a Lajosmizséről készült helytörténeti monográfia megjelenését.
- 2.) Lajosmizse Város Önkormányzatának Képviselő-testülete felkéri a Polgármestert, hogy vizsgálja meg, hogy a 2019. évi vagy a 2020. évi költségvetéséből tud támogatást nyújtani az önkormányzat a Lajosmizséről készült helytörténeti monográfia megjelenéséhez.

Felelős: Képviselő-testület

Határidő: 2019. augusztus 15.

Lajosmizse, 2019. augusztus 6.

Basky András sk.
polgármester

Lajosmizse Mail - Helytörténeti monográfia

https://mail.google.com/mail/u/0?ik=e7ef880c80&view=pt&se...

Lajosmizsei Közös, Önkormányzati Hivatal <lajosmizse@lajosmizse.hu>

Helytörténeti monográfia

1 üzenet

Kollár Csaba Mizsetáp Kft. <kollar.csaba@mizsetap.hu>
Címzett: lajosmizse@lajosmizse.hu

LAJOSMIZSEI KÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZATI HIVATAL		2019. augusztus 4. 23:14
Érkezett: 2019 év 08 hó 05 nap		
LMKOH/ 9622/1/2019	csaba	Előadó: Gyurgyik

Tisztelt Basky András Polgármester Úr!

Kérem tekintse meg a mellékelt levelem, s annak mellékleteit. Ezeket küldöm eredetben postai úton is.

Kérem s egyben javasolom, hogy a kérelmet terjessze a képviselő-testület elé.

További minden jót és szép napot kívánok!

Kollár Csaba
tulajdonos-ügyvezető

Mizsetáp Kft.
6050 Lajosmizse
Mizse tanya 91/A.
Kollar.Csaba@Mizsetap.hu
tel.: +36 30 - 9 589 542
fax: +36 76 - 457 462

3 melléklet

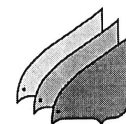
- 2019 08 02 Lajosmizse város megkeresése melléklet 1.pdf
1295K
- 2019 08 02 Lajosmizse város megkeresése melléklet 2.pdf
1867K
- 2019 08 02 Lajosmizse város megkeresése.pdf
532K

Mizsetáp Kft.

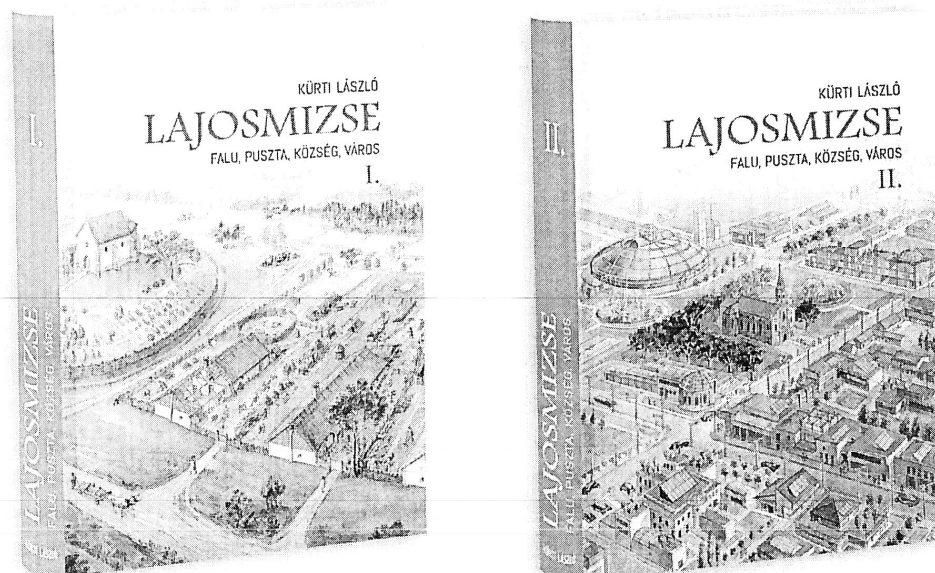
6050 Lajosmizse, Mizse tanya 91/A.

Tel: (+36) 76/556 100 Fax: (+36) 76/457 462

www.mizsetap.hu mizsetap@mizsetap.hu

Mizsetáp

A monográfia készítésének és megjelentetésének a teljes költség vonzata a mai adatok alapján 39.077.620 Ft. Ennek 58 %-a Dr. Kürti László oldalán merült fel mint munkaráfordítás, a többi pedig a kiadói oldalon. Ennek a nagy összegnek a döntő részére úgy tekintünk mint közösségünk szolgálata, azaz mint személyes támogatás, és mindössze a költségek egy bizonyos részét szeretnénk ha megtérülne, azaz a személyes közreműködésünk (tudás, idő és energia ráfordítás) a támogatásunk, s mindössze a közvetlen tiszta kiadói pénzkidadás az, ami a könyv árában kellene, hogy megtérüljön. Ez áfa nélkül 13.277.620 Ft.

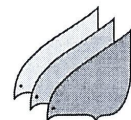
Az 500 példányból 80 példányt terveztem be adományozásra ill. ajándékozásra olyan szervezeteknek és személyeknek, amelyek arra érdemesek ill. jogosultak (pl. szerzői tiszteletpéldányok, lektori tiszteletpéldányok vagy pl. ún. kötelespéldányok), valamint akik/amelyek azt a rendeltetése szerint (pl. városi, falusi és megyei könyvtárak, vagy pl. tudományos könyvtárak) hasznosítani tudják. Így az értékesíthető mennyiség 420 db, s az 1 könyvre jutó teljes közvetlen költség 93.042 Ft. Ezen könyvre 5 %-os Áfa mérték a mérvadó, azaz ha teljes önköltségen lenne értékesítve akkor a könyv ára (a 2 kötet együtt) 97.694 Ft lenne. A szerző és a kiadó jóvoltából ez az ár kevesebb mint harmadára, azaz bruttó 31.944 Ft-ra módosul, amely még mindig nagyon magas könyv ár, s ez erősen limitálja a fogyasztói kört (igaz könyvtárakból is lehet kölcsönözni).

Mizsetáp Kft.

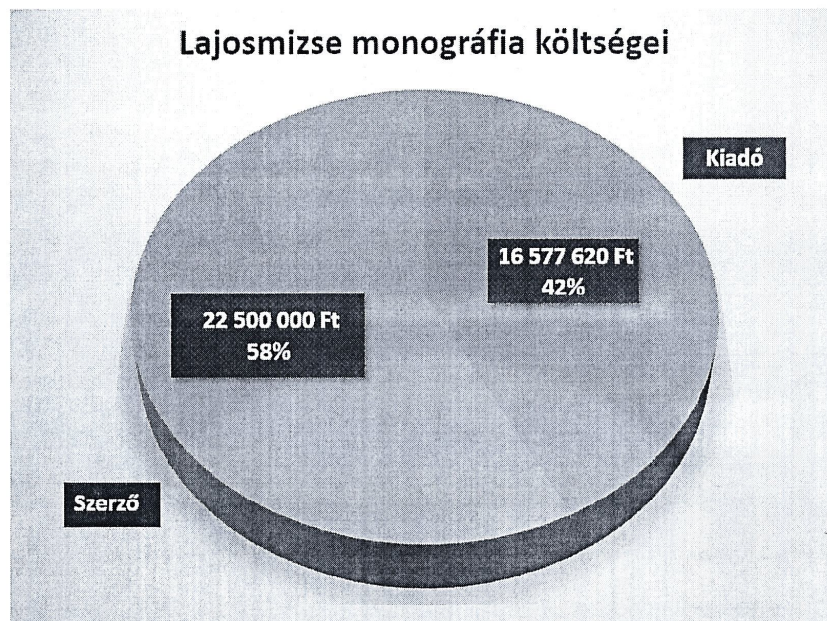
6050 Lajosmizse, Mizse tanya 91/A.

Tel: (+36) 76/556 100 Fax: (+36) 76/457 462

www.mizsetap.hu mizsetap@mizsetap.hu

Mizsetáp

A könyvkiadás támogatása végett a Nemzeti Kulturális Alaphoz pályázatot nyújtottunk be, azonban a többszörös túljelentkezés mellett sajnos támogatást ezen könyvkiadásra nem adtak.

Azt kérem a Tisztelt Önkormányzattól, hogy vizsgálja meg milyen módon és mértékben tud, ill. kíván hozzájárulni a könyv forgalomba kerüléséhez, s ezáltal a helyi kultúra különös súlyú emeléséhez. Magam mint kiadó kijelentem, hogy minden adomány, anyagi előny, amely a könyv okán akár valamely cégemhez, akár hozzám mint magánszemélyhez beérkezik, azt 420 db-al elosztva közvetlenül a könyv értékesítési árának a csökkentésére fogom felhasználni. Szerencsés lenne ha 10.000 Ft alá lehetne szorítani az értékesítési árat, de annak túl alacsonynak sem szabad lennie.

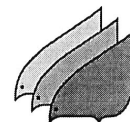
Függetlenül attól, hogy 10 vagy 15 vagy 25 ezer Ft lesz a könyv ára reálisan az első évben 100 db-nak az eladásával (plusz-mínusz 30-50 %) lehet számolni, azaz ha 31.944 Ft marad az ár, akkor is 1 év elteltével még csak 3.194.400 Ft térült meg, s fene tudja hány év alatt folyik be újra 1-2 millió, azaz a 420 db könyv eladása bizonytalan kimenetelű. Ezt arra alapozom, hogy a szintén exkluzív iskolai tankönyvből 3 év alatt még harmad annyit sem sikerült eladni, mint amennyi érték nélkül került átadásra.

Mizetáp Kft.

6050 Lajosmizse, Mizse tanya 91/A.

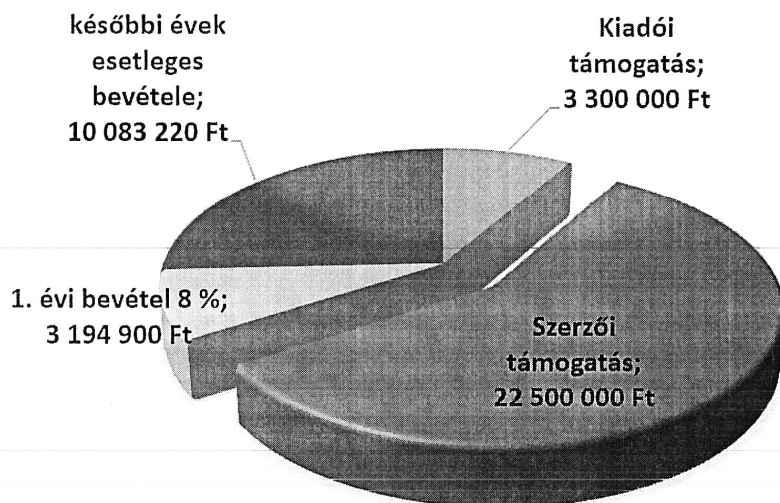
Tel: (+36) 76/556 100 Fax: (+36) 76/457 462

www.mizetap.hu mizetap@mizetap.hu

Mizetáp

LAJOSMIZSE MONOGRÁFIA KÖLTSÉGFELOSZTÁS

Jó, s talán legjobb megoldás az lehet a könyv széles körben való használatba vételére és értékeinek Lajosmizse szolgálatába állítására, ha maga az önkormányzat felvásárolná a teljes mennyiséget, s maga forgalmazná az intézményeiben egy általa meghatározott jutányos áron, s így pl. több ponton folyamatosan lehetne azt hirdetni és forgalmazni, s ezen forgalmazás nem jelentene könyvet drágító többlet költséget.

Nagyon bízom abban, hogy az önkormányzat jó atya módjára tudatosan fektet a jövőbe, s a hosszabb távon de tartósan emelkedő helyi kultúrára áldoz, melynek révén Lajosmizse népesség megtartó és népesség vonzó ereje növekedni fog, amely egyaránt érzékelhető lesz úgy az értelmiség mint a kevésbé iskolázottak köreiben. Nem mellesleg a városnak a monográfia révén úgy hazánkban mint külföldön kifejezett jó híre kel, amely számos pozitív módon hat vissza a helyi lakosokra.

Lajosmizse, 2019. augusztus 2.

Mizetáp Kft.
6050 Lajosmizse
Mizse 91. 14.

További szép napot és sok sikert kívánva, üdvözlettel:

Kollár Csaba
Ügyvezető Igazgató

LAJOSMIZSE

FALU, PUSZTA, KÖZSÉG, VÁROS

I. KÖTET

TARTALOM

TARTALOM

1. BEVEZETŐ	7
Az idő és a hely szelleme	10
Történelem és antropológia vagy történeti antropológia	13
Kutatástörténet, források és privát gyűjtemények	19
2. A KISKUNSAÉG ÉS A FELSZŐ-KISKUNSAÉG	23
A Kiskunsaég táji-területi kérdései	27
Kunok, jászok és a redempció	36
A tanyásodás	42
A farmtanyák kialakulása	51
A helyi társadalmi „hierarchia”	64
Az első tanyák és lakosaik	66
A változás és változtatás	74
Összegzés	76
3. TÁJTÖRTÉNETI ÉS KULTÚRFÖLDRAJZI KÖRNYEZET	81
Éghajlati és talajviszonyok	82
Halmok, dombok, „hegyek”	84
Tavak, vízállások	86
Erdősültség	91
Az utak és a postaút	95
A helynevek változásai	98
A történeti dűlőbeosztás	104
A belterület nevei	112
4. LAJOSMIZSE, LADÁNYBENE ÉS FELSZŐLAJOS HELYNEVEI	115
Belterület	115
A ladánybenei és lajosmizsei külterület földrajzi nevei	132
5. KÉRDÉSEK ÉS VÁLASZOK A RÉGMÚLTRÓL: AZ ŐSKORTÓL A TÖRÖK KORIG ...	175
Árpád-kori templomok, települések	181
A kunok szállása, Lajos	184
A kunok szállása, Mizse	189
Vidékünk falvainak társadalma és élete a török hódoltság korában	191
A török kori falvak népe	203
Az adók és az adózók	209
6. A VITÁS HATÁRZÓNA: A TÖRÖK KORTÓL A HABSURG-BERENDEZKEDÉSIG ...	215
A határviták kezdetei	217
A török közigazgatási berendezkedés következményei	219

TARTALOM

A Habsburg uralom kezdete	228
A Jászkunság eladása és körülményei	230
Jászberény fejlődése és a puszták bérlete	234
A redempció és a határok kérdései	242
7. A PUSZTAI GAZDÁLKODÁS	253
Pusztabírók, hadnagyok, pásztorok	253
A határ haszna: az erdőgazdálkodás	258
A puszta haszna: legeltetés és pásztorkodás	262
A pásztorok törvénytelen működése	271
A puszták növekvő problémái	278
A határ több rendbeli lakosai	285
A pusztai állattartás hanyatlása	291
8. A PUSZTAI CSÁRDÁK KULTÚRÁJA	297
Bérlők és kötelességeik	301
A csárdák építése, javítása, berendezése	313
A csárdakultúra: adottságok, lehetőségek, emberi viszonyok	319
A hanyatlás évei	331
A csárdakultúra megszűnése	336
9. „BETYÁRNAK SZÜLETTEM, S BETYÁR VAGYOK.” KÖZBIZTONSÁG A FORMÁLÓDÓ TANYAKÖZSÉGBEN	343
A csehali csárdásné esete	350
A Baski–Bogár-féle banda – mítosz és realitás	353
A szerelmes Deklináné	361
A betyárvilág eltűnése	372
10. EGY KÖZSÉG SZÜLETÉSE	379
A pusztai bevételek és kiadások	388
Hivatal és ellenállás	392
Az önállósodás útján	404
A kezdeti lépések: pusztaosztás, osztozkodás, adók	414
Egy megvalósulatlan álom: Kiskun vármegye	417
A fejlődés első jelei, intézmények, út- és vasúthálózat	423
11. A LAJOSMIZSEI RÓMAI KATOLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG KIALAKULÁSA	433
A katolikus egyház jelenléte és szerepe	437
Az egyházközség szervezése	446
A szervett egyházi élet kezdete	453
A templomépítés	460
Az egyháztanács politikája	467
Az új plébános: Mihálovits Ernő	472

TARTALOM

12. OKTATÁSÜGY – ISKOLÁK, TANÍTÓK	483
Történeti iskolakultúra	485
Az első tanítók és tanítványok	490
Iskolaszéki konfliktusok	497
A polgári iskola	508
13. REFORMÁTUSSÁG, KISEGYHÁZI KÖZÖSSÉGEK	513
A templom építése	519
Felekezeti villongások	523
Lelkészek és a felekezeti problémák	528
14. EGY ELTŰNT HITKÖZSÉG NYOMÁBAN: ZSIDÓ POLGÁROK	533
Az első zsidó bevándorlók	536
A hitközség létesítése és megerősödése	542
Az első világháború után	549
15. AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚ ÉS A HORTHY-KORSZAK	555
A világháború és következményei	555
A tanácsköztársaság és a fehérterror	563
A konszolidáció évei	571
A gazdatársadalom intézményei: Gazdakör, Hegyközség, Hangya szövetkezet	577
A földosztás és a politikai törésvonalak	584
Borkultúra és alkoholizmus	596

TARTALOM

TARTALOM

16. A BETELEPÜLŐK TÁRSADALMA, FÖLDBIRTOKOSOK, GAZDACSALÁDOK . . .	7
A külterületi lakosság: a tanyák népe	8
Társadalmi hierarchia és vagyombeli különbségek	12
Birtokkoncentráció a 19. század közepén: a „százholdasok”	17
A nagybirtokosok és a 100 holdasok gazdasága és társadalma	29
Az „osztály”, a földbirtok és annak aprózódása	34
A gazdálkodó nagycsalád	36
17. A GYÜTTMENTEK TÁRSADALMA:	
AZ IPAROS, A KERESKEDŐ ÉS AZ ÉRTELMISÉGI RÉTEG	51
Az első iparosok és kereskedők	57
A „gyüttmentek” és a békés együttélés	65
Az iparosok és kereskedők szervezkedése, az Ipartestület	67
Az iparosok és kereskedők társadalma a 20. században	69
Az értelmiség, a honorácior társadalom	79
Az Ipartestület és a magánkisipar megszűnése	83
A lajossimzei cigányság	87
18. A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚ ÉS A HOLOKAUSZT	93
A katonaság emlékei	97
Az utolsó felvonás	106
A holokauszt	115
19. A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚ UTÁN	131
Újjáépítés a háború után	134
Hazatérők, a zsidó ingatlanok sorsa	138
A Pintér-tanyában történt tragédia	145
Az első lépések: megszorítások, letartóztatások, internálások	147
Az ingatlanok állami tulajdonba vétele	157
Beszolgáltatások és a földosztás	162
Podmaniczky Béla és az iskolák ügye	172
A hatalom megszilárdulása, a hitélet megújulása	175
20. A RÁKOSI-KORSZAK I.	189
A tanyák és a parasztgazdák elleni támadás, a tévesztés	190
A családi és a közös gazdálkodás működése	201
Az új lakáspolitiká, lakások igénybevétele	208
Változások a község gazdasági életében: földbirtokok, állatállomány	210
Az egyház a szocializmusban	214

TARTALOM

A szocialista gazdasági ágazat fejlődése	217
A közigazgatás átszervezése: új megyék és tanácsok	223
21. A RÁKOSI-KORSZAK II.	231
A beszolgáltatási rendszer: a lakosság megsarcolása	231
A kölcsönös félelem igazgat – a feljelentések időszaka	239
Egy új társadalmi réteg, a „káderek”	246
A kulákkrendszer és a kulákliszták világa	248
Az iskolák helyzete és a község kulturális színvonala	252
A Szabad Európa Rádió és a helyi értelmiségi összeesküvés	261
22. 1956 ÉS KÖVETKEZMÉNYEI	267
Visszaemlékezések az „eseményekre”	271
Kik vettek részt az eseményekben?	279
A forradalmi események kronológiája	286
A forradalom utóélete, a mártírok	291
Az 1956-os események résztvevői	294
23. A KÁDÁR-KORSZAK	301
A lassú fejlődés évei	304
Havasai tanácselnök és munkássága	311
Kultúra, sport, művelődés	315
Tanyacsárda, Tanyamúzeum, Tanyaklub	322
A társadalmi–politikai változások	326
A községi „indusztria” – Az első üzemek, szövetkezetek	333
Az 1960-as évek fejlesztései, a mezőgazdaság átszervezése	337
Az Aranyhomok, az Aranykalász és az Almavirág	342
A Béke, az Egyetértés, a Népfront és a Petőfi	347
A Kossuth termelőség-szövetkezeti csoport sikertörténete	350
24. A RENDSZELVÁLTÁS ÉS AZ ÚJ ÉVEZRED VÁLTOZÁSAI	355
Az első választás és a városi cím elnyerése	356
A helyi hatalom és a civiltársadalom	359
Változások, vállalkozók, cégek	365
Demográfiai és társadalmi változások	374
A posztiszocializmus kísérlete: a kárpótlás és a szövetkezetek	379
Az új politikai kultúra – önkormányzati választások	382
Művelődés, műemlékek, természeti értékek, művészet	388
Az új évezred első évtizedei	393
25. ÖSSZEGZÉS, LAJOSMIZSE MODERNKORI TÖRTÉNETE	397

TARTALOM

IRODALOM	405
MELLÉKLETEK	479
Adatközlők	479
Személyi adatbázis	491
Dokumentumtár	513

